

Posudek školitele

na rigorózní práci předloženou na KTF UK

Kandidát: Mgr. Tomáš Kotrlý

Název práce: Teologicko – filosofická východiska církevního pohřbu a vývoj jeho právní úpravy s přihlédnutím k právu České republiky

Rok předložení: 2007

Cílem kandidátovy práce bylo zmapování institutu církevního pohřbu z hlediska filosoficko – teologického, historického a právně komparatistického se zvláštním přihlédnutím k jeho právní úpravě v České republice. Téma je tedy interdisciplinárního charakteru a zasahuje zejména do oborů kanonické právo, konfesní právo, liturgické právo, administrativní právo, historie, právní dějiny, thanatologie apod.

Kandidát rozčlenil svou rozsáhlou práci do tří kapitol:

V první kapitole („Otázky kladené pietě“) kandidát nejprve analyzuje klíčové kanonickoprávní pojmy, jež se vážou k tématu, a to v jejich historicko – etymologickém vývoji. Následně se zabývá vybranými prameny právní úpravy pohřebnictví v širokém smyslu od chronologicky prvotního právního obyčeje přes biblické prameny Starého a Nového zákona po spisy apoštolských a církevních Otců. Normativní smlouvy jsou zastoupeny vybranými pasážemi z konkordátu s Polskou republikou a z mezinárodní smlouvy sjednané mezi Svatým stolicem a Svobodným státem Durynsko. Následující oddíl podává analýzu církevního, resp. náboženského pohřbu nejen z hlediska filosoficko – antropologického, jak je uvedeno v nadpisu, nýbrž i z aspektu historicko – právního, sociologického, sociokulturního, religionistického a thanatologického. Po exkurzu (právo na pohřbení v Sofókové Antigóné) se autor zabývá pastoračně liturgickou problematikou církevního pohřbu v České republice a zmiňuje i nové trendy v oblasti pohřebnictví. Kapitola zakončuje pojednáním o sekulárním pohřebním a hřbitovním právu (zejména českém) a o pohřebnictví jakožto tzv. „službě ve veřejném zájmu“.

Druhá kapitola („Přehled vývoje právní úpravy“) se nejprve zaměřuje na vývoj právní úpravy náboženského, resp. církevního pohřbu v širokém historickém záběru od prvních existujících pramenů až po současnost, a to v členění římské právo – obecné kanonické právo – české partikulární právo včetně předpisů práva židovského. Následující oddíl podává přehled zásahů státní legislativy na území českého státu do církevního pohřebního práva od doby státního absolutismu do přijetí právní úpravy v období socialistického práva. Vývojem nejnovější (současné) české právní úpravy pohřebnictví v evropském kontextu se zabývá oddíl následující.

Konečně třetí kapitola („Teologicko – liturgické zhodnocení“) pojednává o daném tématu z hlediska teologického, zejm. liturgického. Orientuje se především na význam a formy deprekativních modliteb za zemřelé. Zabývá se i vztahem mezi oficiální (tj. liturgickou) pohřební-bohoslužbou a mezi jednotlivými formami lidové zbožnosti v této oblasti. Po pojednání o postpaliativní péči, která zahrnuje období od přípravy pohřbu až po postfunerální období smutku, následuje poslední oddíl, a sice komparace křesťanského pohřbu s pohřbem v židovských komunitách.

Práce obsahuje úvod s obvyklými informacemi (motiv, metody, cíle práce...) i závěr, který vyhodnocuje výsledky práce vzhledem ke stanoveným cílům. Sám text práce je opatřen četnými grafy a obrázky a mezi přílohami je otištěn i zajímavý řád neveřejného pohřebiště v kostele (tj. rodinné hrobky Podstatských – Lichtensteinů), vydaný Římskokatolickou farností Velký Újezd u Olomouce. K práci je připojeno resumé a anotace v českém i anglickém jazyce, seznam použitých zkratk a výkaz bibliografie. Práce má 362 číslované strany a je opatřena přiměřeným poznámkovým aparátem. Práce je současně předkládána i v elektronické podobě.

Za součást práce je třeba považovat i kandidátovu publikaci zpracovanou ve spoluautorství s dr. Vojtěchem Eliášem z katedry pastorálních oborů a právních věd KTF UK v rámci výzkumného záměru Ministerstva pro místní rozvoj ČR, a sice „Přehled veřejných a neveřejných pohřebišť v České republice“.

Na předložené rigorózní práci v pozitivním smyslu udívuje nejen rozsah, nýbrž (při zachování monografického charakteru práce) i šířka záběru a hloubka prováděných analýz. Kandidát, který pracoval zcela samostatně a jemuž toto téma není cizí ani při výkonu jeho práce na MMR ČR, využil snad všech dostupných pramenů a literatury, jistě české a do značné míry i zahraniční. Podařilo se mu tak vytvořit jakési teologicko – právní kompendium pohřebního práva, které nepochybně v české (a patrně i v zahraniční) literatuře nemá obdoby. Bylo by jistě vítaným přínosem setkat se s jeho publikovanou prací na knižním trhu.

A právě pro ten případ mám několik formálních připomínek, které nijak nesnižují objektivně vysokou kvalitu práce:

Pokud v nějaké práci nejde o textově kritickou či podobnou práci s právními prameny a tyto prameny nebyly novelizovány, postačí uvést mezi prameny jediné (a to zpravidla poslední) vydání právního předpisu – ať už (jde-li o předpisy obecného práva kanonického) v originální latině nebo v úředním českém překladu); to se týká zejména obou kodexů kanonického práva (CIC/1917 a CIC/1983). Judikaturu (na s. 336n) je třeba řadit mezi prameny, nikoli mezi literaturu. Do latinských textů a citací se místy vloudily překlepy (tak např. na s. 181 má druhý nadpis znít „*Decretum Gratiani*“ namísto „*Decreta Gratiani*“; na s. 257 má v citaci z nedělní preface být správně „...*patiendō delevit nostra peccata*“ namísto „*peccata*“, ve zkratkách (s. 323) má být u zkratky „C“ správně „*Codex Justinianus*“ namísto „*ustinianus*“, u zkratky „D“ správně „*Digesta seu Pandectae*“ namísto „*Pandecta*“ apod.) Ve výkazu zkratk v odborné práci nebývá zvykem uvádět zkratky obecného charakteru notoricky známé, jako: „např.“, „př. Kr.“, „př. n. l.“, „tzv.“ a podobně, nýbrž pouze zkratky které se speciálně váží k danému tématu.

Závěr:

Předložená rigorózní práce jednoznačně prozrazuje, že kandidát je schopen zcela samostatné vědecké práce, a proto ji velmi rád doporučuji k obhajobě.

Doc. JUDr. Antonín Hrdina, DrSc.
školitel

Praha 2007-05-01